

Financováno
Evropskou unií

Akademie
duševního zdraví

NU^{DZ} NÁRODNÍ ÚSTAV
DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ

Vstupní evaluační zpráva

2026

Úvod

Projekt „Vzdělávání, asistence a osvěta v oblasti podpory duševního zdraví lidí v ČR“ (dále jen projekt Vzdelávání) představuje komplexní reakci na naléhavou společenskou potřebu v oblasti posilování duševního zdraví populace České republiky. Hlavním pilířem projektu je systémové zvýšení gramotnosti v oblasti duševního zdraví prostřednictvím vytvoření moderního a udržitelného vzdělávacího systému. Projekt propojuje odborné zázemí specialistů s inovativními digitálními nástroji, čímž vytváří prostředí pro efektivní přenos znalostí a rozvoj praktických dovedností u širokého spektra cílových skupin (CS).

Klíčovým výstupem je realizace interaktivní vzdělávací platformy, která slouží jako garantovaný zdroj odborných informací a metodických materiálů. Účastníci zde získají přístup k šesti specializovaným kurzům zaměřeným na kritická témata, jako jsou prevence sebevražd, duševní zdraví dětí, management stresu či péče o rodinu v poporodním období.

Vstupní evaluační zpráva projektu Vzdelávání představuje základní koncepční dokument, který definuje mechanismy sledování a hodnocení kvality v rámci realizace projektu zaměřeného na zvýšení gramotnosti v oblasti duševního zdraví. Projekt, zaštitěný odborným týmem Národního ústavu duševního zdraví (NUDZ), reaguje na aktuální společenskou potřebu posílení kompetencí u specifických CS prostřednictvím vytvoření udržitelného vzdělávacího procesu. Během 24 měsíců dojde k vytvoření šesti specializovaných kurzů, které pokrývají kritická témata od prevence sebevražd až po duševní zdraví dětí či rodin v poporodním období.

Evaluační v tomto projektu není vnímána jako izolovaná kontrolní činnost, ale jako integrální součást vývoje vzdělávacího obsahu. Hlavním smyslem zvoleného přístupu je zajistit, aby vznikající materiály nebyly pouze odborně správné, ale především srozumitelné, prakticky využitelné a atraktivní pro velmi rozmanité CS, mezi které patří osoby sociálně vyloučené, neformální pečující nebo zaměstnanci veřejné správy. Dokument stanovuje postup, jakým budou sbíraná data o spokojenosti a průběhu realizace transformována do konkrétních úprav metodik a vzdělávacího prostředí.

Cíle projektu

Cílem projektu je zvýšení gramotnosti v oblasti duševního zdraví vytvořením nového udržitelného vzdělávacího procesu. V rámci 24 měsíců vybuduje odborný tým NUDZ nové vzdělávací prostředí, zpracuje strukturu 6ti kurzů 1 vzdělávacího programu s tématy podpory duševního zdraví dle aktuálních potřeb CS, a realizuje prezenční proškolení kurzů pod 40 hod. pro 1000 osob CS ze všech krajů ČR.

Vzniknou kvalitní vzdělávací materiály, které budou pilotovány a evaluovány a široce diseminovány v rámci realizace kurzů pro CS (osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené, neformální pečující, poskytovatelé a zadavatelé sociálních a zdravotních služeb, zaměstnanci veřejné správy, kteří se věnují sociálně zdravotní politice) a následně bude zajištěna jejich udržitelnost ve webovém vzdělávacím prostředí.

Vzdělávací kurzy, zaměřené na základy péče o duševního zdraví v 6 oblastech budou následující:

OBLAST 01

Prevence sebevražd

OBLAST 02

Duševní zdraví dětí a dospívajících

OBLAST 03

Sebepéče jako prevence stresu

OBLAST 04

Základy o mozku a duševní zdraví

OBLAST 05

Vztahy, komunikace a duševní zdraví

OBLAST 06

Práce se vztekem a agresí

Tyto kurzy budou vytvořené a pilotované, prezenčně proškolené v rámci projektu, a budou široce dostupné ve všech krajích ČR.

Cíle projektu bude dosaženo také nezbytnou osvětou a podporou vzdělávacího procesu. Nezbytnou součástí projektu bude oslovení, komunikace a osvětová kampaň směrem k CS. Cílem je oslovit, angažovat, komunikovat, podpořit a motivovat cílové skupiny ke zvyšování gramotnosti v oblasti duševního zdraví a poskytnout efektivní a personalizovaný informačně-komunikační servis 3 000 osob CS v rámci 100 osvětových akcí v regionech.

Cílové skupiny

Cílové skupiny projektu byly zařazeny do širších okruhů, které byly vytvořeny pro jednodušší nábor i operacionalizaci definice každé CS:

- ⇒ Okruh Lidé s duševním onemocněním nebo v riziku duševního onemocnění: CS osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené
- ⇒ Okruh Sociální služby: CS poskytovatelé a zadavatelé sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších služeb na podporu sociálního začleňování.
- ⇒ Okruh Zdravotníci: CS poskytovatelé a zadavatelé zdravotních služeb
- ⇒ Okruh Rodinní příslušníci: CS neformální pečující
- ⇒ Okruh Veřejná správa: CS zaměstnanci veřejné správy kteří se věnují sociální, rodinné nebo zdravotní problematice

Cíle evaluace

Hlavním cílem evaluace je kontinuální zajišťování kvality vzdělávacího procesu a monitoring naplňování kvantitativních indikátorů projektu. V rovině procesní evaluace je cílem sledovat hladký průběh všech klíčových aktivit, zejména pak funkčnost nově vyvinutého e-learningového prostředí v rámci KA1 a efektivitu komunikační kampaně v KA2. Evaluace musí poskytnout jasnou odpověď na otázku, zda se daří oslovovat plánované počty účastníků a zda distribuce kurzů napříč všemi kraji České republiky probíhá v souladu s harmonogramem.

V rovině dopadové evaluace, která je v tomto projektu zúžena na sledování subjektivně vnímaného přínosu a spokojenosti, je cílem identifikovat silná a slabá místa jednotlivých kurzů. Evaluace se nezaměřuje na testování znalostí účastníků, ale na jejich reflexi vzdělávacího obsahu. Cílem je získat podklady pro to, aby mohl být každý ze šesti kurzů po pilotní fázi upraven tak, aby co nejlépe odpovídal potřebám praxe. Tento cíl je klíčový pro dlouhodobou udržitelnost projektu, kdy materiály budou po skončení pilotáže široce diseminovány a využívány v online prostředí.

Základní principy designu evaluace

Design evaluace je postaven na principech užitečnosti, jednoduchosti a etické odpovědnosti. Vzhledem k tomu, že cílové skupiny projektu často zahrnují osoby ve zranitelných situacích, je evaluační nástroj navržen tak, aby pro účastníky nepředstavoval další zátěž nebo stresující faktor. Proto bylo rozhodnuto o vynechání pre-post testování znalostí, které by mohlo působit bariérově a snižovat ochotu k zapojení do vzdělávacího procesu. Namísto toho je kladen důraz na bezpečnou formu zpětné vazby, která akcentuje pocity a potřeby účastníka.

Dalším pilířem je princip adaptability. Evaluace je nastavena jako „živý“ systém, který umožňuje rychlou reakci na zjištěné nedostatky. Pokud například zpětná vazba z prvních běhů kurzu o prevenci sebevražd ukáže, že určité pasáže jsou pro účastníky příliš odborné nebo emocionálně náročné, evaluační systém musí zajistit, aby tato informace doputovala k odbornému týmu k okamžité revizi, ještě před realizací dalších běhů v regionech. Tento cyklus zpětné vazby a úpravy je základním stavebním kamenem pro dosažení vysoké kvality výstupů v KA3.

Detailní postup evaluace

Proces evaluace začíná v momentě spuštění pilotáže každého kurzu a provází jej po celou dobu jeho realizace. Po skončení každé vzdělávací akce, ať už probíhá prezenčně v regionech nebo online formou, je účastníkům předložen standardizovaný dotazník spokojenosti. U prezenčních kurzů je kladen důraz na okamžitý sběr dat, aby byla reflexe co nejčerstvější. U online formy je dotazník integrován přímo do vzdělávací platformy, což zajišťuje vysokou návratnost dat.

Paralelně s tím probíhá v měsíčních intervalech monitoring administrativních dat. Koordinátor KA1 a KA2 shromažďují údaje o počtech přihlášených osob, demografickém rozložení účastníků a počtu realizovaných osvětových akcí. Tyto údaje jsou porovnávány s plánovanými milníky v projektové žádosti. Pokud se objeví diskrepance mezi plánem a realitou – například nízký zájem o určité téma v konkrétním kraji – je tato informace v rámci evaluačního procesu vyhodnocena jako podnět pro posílení asistenčních a komunikačních aktivit v rámci KA2.

Nastavení strategie evaluace

Cílem evaluace je získat spolehlivé podklady pro strategickou pilotáž opatření prevence a podpory duševního zdraví. Evaluace bude realizována s účelem

- a) přinést užitečné náměty na zlepšení intervencí,
- b) odstranit či minimalizovat implementační selhání,
- c) zvýšit efektivitu prováděných intervencí.

Evaluace bude provedena v souladu s Etickým kodex evaluátora České evaluační společnosti, Etickým kodexem Národního ústavu duševního zdraví a dalšími vnitřními předpisy (GDPR, nakládání s daty účastníků a daty pro výzkum aj.) a případně dalších standardů odborných společností.

Strategie evaluace je striktně orientována na praktické využití výsledků. Klíčovým prvkem je vytvoření funkčního mostu mezi daty z dotazníků a prací specialistů duševní gramotnosti. Každý kvartál je sestavena souhrnná analytická zpráva o spokojenosti, která je detailně diskutována na poradách odborného týmu.

Strategie počítá s tím, že pokud průměrné hodnocení srozumitelnosti nebo užitečnosti kurzu klesne pod předem stanovenou hranici, je automaticky zahájen proces hloubkové revize dotčeného modulu.

Tento proces revize zahrnuje opětovné posouzení vzdělávacích materiálů, úpravu grafického zpracování nebo změnu lektorského přístupu. Evaluace tedy neslouží pouze k doložení činnosti pro účely poskytovatele dotace, ale funguje jako korekční mechanismus pro odbornou práci. Zvláštní pozornost je věnována volným textovým odpovědím účastníků, které často obsahují konkrétní podněty na doplnění chybějících informací nebo na úpravu příkladů z praxe. Tímto způsobem se účastníci kurzů přímo podílejí na finalizaci finální podoby vzdělávacího programu, který bude následně sloužit celé populaci ČR.

Příprava evaluačního designu a metod

Evaluační plán kombinuje metodu dotazníkového šetření s metodou sekundární analýzy dokumentů a dat z informačního systému. Hlavním nástrojem je anonymní dotazník spokojenosti, který je strukturován do několika bloků: organizační zajištění akce, odborná úroveň lektora, srozumitelnost předávaných informací a relevance obsahu pro každodenní život nebo profesní praxi účastníka. Otázky jsou formulovány srozumitelně, s využitím škálování, které umožňuje snadné statistické vyhodnocení, ale i s dostatečným prostorem pro individuální vyjádření.

Další metodou v plánu je pravidelná desk research zaměřená na kvalitu vznikajících výstupů. Evaluátor sleduje, zda jsou v materiálech (prezentace, pracovní listy, e-learningové moduly) zohledněny dřívější připomínky účastníků. Tento plán také zahrnuje kontrolu plnění KA2, tedy analýzu dosahu osvětové kampaně a informačního servisu pro 3000 osob. Metodika sběru dat u těchto akcí je zjednodušená, zaměřená primárně na kvantifikaci zásahu a základní hodnocení užitečnosti prezentovaných témat pro cílovou skupinu.

Sběr, zpracování a analýza dat

Sběr dat je zajištěn kombinovaným způsobem, který reflektuje potřeby jednotlivých klíčových aktivit. V rámci KA1 je implementován automatizovaný modul pro sběr dat v e-learningovém prostředí, který generuje reporty o úspěšnosti dokončení kurzů a výsledcích dotazníků v reálném čase. U prezenčních akcí v regionech (KA3) zajišťují sběr dat lektori, kteří následně předávají podklady evaluátorovi k digitalizaci.

Analýza dat probíhá především formou deskriptivní statistiky, která přehledně zobrazuje vývoj spokojenosti v čase a napříč různými tématy kurzů. Výsledky jsou prezentovány v grafické podobě tak, aby byly srozumitelné pro všechny členy odborného týmu a mohly sloužit jako podklad pro strategická rozhodnutí. Tato analýza je klíčovým vstupem pro tři hlavní milníky evaluace: vstupní, průběžnou a závěrečnou evaluační zprávu. Závěrečná analýza pak shrne celkový dopad projektu a zhodnotí efektivitu celého vzdělávacího procesu s ohledem na jeho budoucí udržitelnost na webové platformě.

Evaluační otázky

Na základě cílů evaluace a klíčových aktivit (KA) projektu byly definovány následující hlavní a dílčí evaluační otázky, které pokrývají procesní i dopadovou rovinu projektu:

Tabulka 1: Evaluační otázky

#	Evaluační otázka	Metody zjišťování
1	V jaké míře jsou realizovány klíčové aktivity projektu a naplňovány procesní milníky?	Měsíční monitoring administrativních dat (počty přihlášených osob, demografické rozložení, počty osvětových akcí) a sekundární analýza dokumentů.
1.1	Do jaké míry je nově vyvinuté e-learningové prostředí v rámci KA1 funkční a uživatelsky přívětivé?	Monitoring administrativních dat (počty přihlášených do e-learningové platformy).
1.2	Jak efektivní je komunikační a osvětová kampaň v rámci KA2 při oslovování cílových skupin?	Monitoring administrativních dat (počty realizovaných akcí, oslovených osob) a desk research (analýza dosahu kampaně).
1.3	Probíhá distribuce kurzů v regionech v souladu s harmonogramem a plánovanými počty účastníků?	Monitoring administrativních dat (porovnání počtů přihlášených a demografického rozložení s plánovanými milníky).
2	Jaká je kvalita a srozumitelnost vytvořených vzdělávacích materiálů z pohledu cílových skupin?	Standardizovaný dotazník spokojenosti a analýza volných textových odpovědí účastníků.
2.1	Jsou kurzy vnímány jako prakticky využitelné a relevantní pro každodenní život nebo profesní praxi účastníků?	Standardizovaný dotazník spokojenosti (sekce relevance obsahu).

Metody sběru dat

Tabulka níže představuje obecné metody sběru dat, které budou využity pro evaluaci projektu Vzdělávání a vyhodnocení výše zmíněných evaluačních otázek.

Tabulka 2: Metody sběru dat

Nástroj/metoda	Popis
Desk research	Desk research zahrnuje identifikaci a sběr relevantních a dostupných dokumentů a podkladů k programům. Ty budou podrobeny analýze a budou sloužit jako výchozí informace pro hodnocení a posuzování projektu.
Papírové dotazníkové šetření	Papírové dotazníkové šetření využíváme primárně po školení, kde je účastník přítomen prezenčně a je tedy schopen dotazník vyplnit na místě.
CAWI	Dotazníkové šetření CAWI (Computer Assisted Web Interviewing) využíváme v případech kdy je identifikován široký rozsah respondentů, u nichž by nebylo vhodné oslovit je přímým dotazováním.

Harmonogram

Tabulka 3: Harmonogram

Fáze/výstup evaluace	
Vstupní zpráva (výstup)	03/2026
Specifikace metod sběru dat (fáze)	04/2026 - 06/2026
Průběžná evaluační činnost (fáze)	06/2026 - 03/2027
Průběžná evaluační zpráva (výstup)	03/2027
Průběžná evaluační činnost (fáze)	03/2027 - 11/2027
Závěrečná evaluační zpráva (výstup)	12/2027

Financováno
Evropskou unií

Akademie
duševního zdraví

NU^DZ NÁRODNÍ ÚSTAV
DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ